

BOEKAANKONDIGINGEN.

O. OERTEL, *Leitfaden der topographischen Anatomie und ihrer Anwendung*. Zweite Auflage mit 112 Abbild., Berlin 1927. Verlag von S. KARGER. Prijs: geb. f 9.80.

Dit is een boek voor studenten, het kan geen leerboek of atlas vervangen, maar wil ook geen compendium zijn. De beknoptheid van het werkje is bereikt door het weglaten van overtollige bijzonderheden. Het stelt den student in staat nog eens in korten tijd de topographische ontleedkunde door te werken, terwijl het hem door allerlei opmerkingen noopt tot het raadplegen van leerboek of atlas. Zoo ongeveer luidde de omschrijving, die de schrijver zelve in een voorwoord voor den eersten druk gaf. De tweede druk, die nu vijf jaren na den eersten verschenen is, is door de veel rijkere illustratie zeer verbeterd. Nu is inderdaad het compendiumachtige iets meer op den achtergrond geraakt. Het 300 bladzijden tellende, ruim gedrukte, werkje slaagt er op goede wijze in den student in de geneeskunde de noodige hoeveelheid kennis van de topographische anatomie bij te brengen. Maar het veronderstelt een reeds vrij behoorlijke kennis van de beschrijvende ontleedkunde. Door cursief gedrukte en tusschen haakjes geplaatste opmerkingen wordt telkens op de klinische beteekenis van topographische verhoudingen gewezen, terwijl de tweede druk een afzonderlijk register van deze klinische opmerkingen rijk geworden is. In ons land, waar anatomie niet een examenvak voor het artsexamen is, zooals in Duitschland, zullen de studenten, die topographische ontleedkunde studeeren, aan vele van deze opmerkingen weinig hebben. Immers ontbreekt de klinische kennis voor het waardeeren van de verwijzingen. Wordt echter bij het college voor anatomie op de gevolgen van topographische eigenaardigheden voor de kliniek gewezen, dan zal de student het op prijs stellen in zijn leerboek die gevolgen ook vermeld te zien. Hoewel ik de waarde van de klinische opmerkingen in het werkje van OERTEL voor Hollandsche studenten, welke zich voor het candidaatsexamen voorbereiden, wel wat betwijfel, beschouw ik ze van groot belang voor verder gevorderde studenten. Wil men bijv. bij de studie van de chirurgie nog eens topographische bijzonderheden naslaan, dan zal het boek van OERTEL daarvoor een bruikbare gids blijken te zijn en zullen de klinische gegevens beter worden gewaardeerd. Ook artsen kunnen er met voordeel nog eens in bladeren. De afbeeldingen zijn duidelijk en bruikbaar. Alles met elkaar een werkje, dat referent met gerust geweten zijn studenten durft aan te bevelen.

M. W. WOERDEMAN.

G. VAN RIJNBEEK, *Wenken over het samenstellen van wetenschappelijke geschriften*. SWETS en ZEITLINGER, Amsterdam.

Onze zonen hebben het gemakkelijk. Wanneer ik bedenk hoe moeilijk en omslachtig wij onzen weg zélf hebben moeten zoeken, welk een smadelijke nederlaag onze pen onderging bij het eerste

treffen met den zetter, dan spijt het mij ernstig, niet weer te kunnen beginnen; want voor de toekomst heeft nu VAN RIJNBERK's geschrift hun den weg geëffend.

De opstellen, destijds in dit *Tijdschrift* verschenen, zijn thans aangevuld en uitgebreid, gebundeld: een bijzonder gelukkige gedachte! Wanneer VAN RIJNBERK al in zijn eerste hoofdstuk over de moreel-wetenschappelijke rechtvaardiging van een geschrift spreekt: voor zijn geval luidt het antwoord: ja, ja en nog eens ja!

In ieder geval ben ik er mee begonnen, een dozijn exemplaren te bestellen: een voor mijzelf, twee voor mijn jongens, toekomstige collegae, één voor mijn zoon den jurist, de overige mijnen assistenten in de hand drukkend met de noodige opwekking. Ik ben overtuigd dat zij, met mij, ten volle zullen waardeeren kernachtige zinnen als bijv. „Wie goed denkt, dus wat hij weet, scherp en helder weet, zal ook helder schrijven. . . .”. „De denkbeelden regeeren de wereld en de wetenschap. . . .”. „Gelijk bekend is” beteekent „ik weet best dat het niet bekend is. . . .”. „Quidquid praecipies, esto brevis. . . .”. „l'Art d'ennuyer c'est de tout dire” en vooral „Ook pennevruchten behoort men op zilveren schalen op te dienen”.

Ik hoop dat de collegae zullen zorgen, dat spoedig een 2de druk noodig is, ben overtuigd, dat zij er plezier van zullen beleven en dat vorm en inhoud van het *Tijdschrift* er slechts door gebaat zullen zijn. De praeventieve geneeskunst is beter dan de curatieve.

LANZ.

Schlafmitteltherapie von Dr. ALBERT RENNER. Verlag JULIUS SPRINGER, Berlin 1925.

Ook anderhalf jaar na het verschijnen van dit boekje is het nog de moeite waard, het hier te bespreken, daar het zeer zeker warm kan worden aanbevolen.

De practiseerende arts vooral in Nederland kan er profijt van hebben. Vooral in Nederland, zeg ik, omdat immers het grootste deel van de artsen door het betrekkelijk laat zelfstandig worden van de pharmacologie in dit land, met dit vak op een tamelijk gespannen voet staat. Het is voor den practiseerenden arts zeker ook heel moeilijk, zoo niet onmogelijk, voor zich zelf nog eens de moderne pharmacologie en therapie door te werken en het is voor hem dan ook zeer nuttig, wanneer hij door enkele vlot geschreven monographiën, zooals er o.a. op zoo verdienstelijke wijze door het Rijks-Instituut voor Pharmaco-therapeutisch onderzoek in de laatste jaren worden uitgegeven, over bepaalde geneesmiddelen een goed overzigt krijgt.

In dit boek wordt zeer in het kort over de verschillende slaaptheorieën gesproken en met recht, want men kent werkelijk nog bitter weinig echte feiten en doet dus beter bij wijze van opsomming een korte samenvatting te geven, dan in een lang relaas te vervallen. Volkomen te recht wordt er den nadruk op gelegd, hoe weinig vertrouwen nog de meeste mededeelingen verdienen over de waarde van verschillende slaapmiddelen. Juist op dit gebied kunnen de dierproeven ons geen voldoende waarborg geven, omdat bij deze middelen, die speciaal op de groote hersenen werken, het verschil